

Datum : 16 maart 2009
Aan : Commissie RWG
Van : Dhr. Binnekamp (behandelend ambtenaar dhr. Egas) Tel.: 030-258 2194
Onderwerp : Evacuatie van dieren

Beantwoording vragen van de heer Van de Lagemaat (SGP) en mevrouw Verkleij (PvdD) (commissie RGW 9-3-'09)

Hier worden de vragen van de heer Van de Lagemaat en mevrouw Verkleij behandeld (de antwoorden staan onder de vragen). Belangrijk is het om het onderwerp in het volgende perspectief te zien:

- Bij extreem hoogwater op de rivieren zitten miljoenen mensen en dieren in bedreigd gebied. De beschikbare capaciteit voor evacuatie en opvang is bij een (dreigende) watersnoodramp daarom altijd kleiner dan de benodigde capaciteit.
- Een aantal jaren geleden waren er nauwelijks plannen voor evacuatie van mensen en dieren.
- Planvorming op het gebied van evacuatie is de laatste jaren (na Katrina, New Orleans) in een stroomversnelling gekomen. Er is nu veel meer geregeld dan een paar jaar terug. Doorontwikkeling is echter noodzakelijk.
- Planvorming specifiek op het gebied van de evacuatie van dieren wordt nu actiever opgepakt dan ooit.
- Hoewel er de komende tijd steeds meer geregeld zal worden voor de evacuatie van dieren moet beseft worden dat het niet realistisch is om alle dieren in veiligheid te brengen. Dit vanwege het gat tussen de beschikbare en benodigde capaciteit. Daar komt bij dat evacuatie van dieren niet ten koste van de evacuatie van mensen mag gaan.
- De planvorming voor de evacuatie van dieren wordt vooral opgepakt op landelijk niveau. Hierbij zit de provincie (terecht) niet aan tafel omdat we hierbij nauwelijks een rol spelen en bovendien niet deskundig zijn op dit gebied. Voor beantwoording van de vragen van de SGP en de PvdD is met spoed contact gezocht met LNV en de Veiligheidsregio Utrecht (VRU), omdat de provincie zelf de antwoorden natuurlijk niet heeft.
- Omdat LNV in samenwerking met andere partijen (waaronder de VRU) nog volop bezig is met planvorming (waarbij ook andere dieren waarvoor de zorgplicht geldt aan orde komen) is het niet nodig en niet handig om als provincie zaken aan te kaarten bij LNV of de veiligheidsregio. Ambtelijk zijn LNV en VRU overigens op de hoogte van de vragen die leven bij de provincie.

Vragen van de heer Van de Lagemaat (SGP)

Aangezien evacuatie van vee niet afdwingbaar is en de houder van vee verantwoordelijk is voor de eventuele evacuatie het volgende:

1) Kunnen veehouders, die niet wensen dat hun vee geëvacueerd wordt voor de destructie, zoals houders van vleeskuikens jonger dan 5 weken, broederijen, eigenaren van zeugen met (zeer) jonge biggen toestemming krijgen om op eigen risico in het gebied te blijven zodat zij voor hun (achtergebleven) dieren kunnen zorgen? 2) Indien niet, is het dan wel terecht dat evacuatie van dieren niet dwingend kan worden opgelegd? Dit omdat de evacuatie van het vee in crisistijd enerzijds de verantwoordelijkheid van de eigenaar is en anderzijds is het redden van mens en dier na het voltrekken van de ramp een brandweertaak. (Krachtens de brandweerwet.)

Het is aan het Openbaar Bestuur (Burgemeester, Minister van BZK) om te bepalen wie en onder welke condities, eventueel in een te evacueren gebied achter kan blijven. De burgemeester kan evacuatie in ieder geval niet afdwingen. De minister kan een evacuatiebevel geven. In de praktijk kan de veehouder blijven als hij/zij op eigen terrein blijft.

Redden is trouwens wat anders dan evacueren. Bij redden heeft de ramp zich al voltrokken.

3) Kan/wil het Utrechts provinciaal bestuur zich bij de landelijke overheid inzetten om de veehouders, wiens dieren voor de destructie geëvacueerd (moeten) worden, schadeloos te stellen? Zo'n regeling zal immers de bereidheid om te evacueren vergroten. Immers bij evacuatie voor de destructie weet je als veehouder 100% zeker dat je dieren "sneuvelen" en 100% zeker dat je de schade aan je "broek" hebt!

Wel heel veel nadruk op destructie! Terwijl destructie alleen aan de orde is wanneer opvang en zelfs transport niet (goed) mogelijk is omdat deze dieren uit met name de intensieve veehouderij verplaatsingen en evacuaties toch niet overleven. De bedoeling is dat omwille van dierenwelzijn voor euthanasie (en vervolgens destructie) gekozen kan worden. Schadeloosstelling zal aan de orde zijn als onderdeel van totale schadeloosstelling voor alle sectoren van het maatschappelijk leven (particulieren/ondernemingen).

4) Tijdens de evacuatie van vee en vervolgens op de opvangbedrijven zullen zeer waarschijnlijk diverse wetten, regels en verordeningen (on)bewust overtreden worden zoals de milieuvergunning op de opvangbedrijven, bestemmingsplannen (Milieuwetgeving, denk aan opvang van veel vee op de EHS), dierregistratie, mestwetgeving enz. Hoe gaat de provincie, voorzover zij bevoegd gezag is, daar in dergelijke situaties mee om?

Het Rijk is hier vrijwel altijd bevoegd gezag. Bij (dreigende) rampen geldt: nood breekt wet. Hoogstwaarschijnlijk geldt noodwetgeving bij een overstromingsdreiging of de reguliere wetgeving zal op een passende manier worden toegepast.

Vragen van mevrouw Verkleij (PvdD)

De leidraad evacuatie van vee is een leidraad in conceptfase waaraan door LNV en een projectgroep op dit moment hard wordt gewerkt. Is gedeputeerde bereid om op korte termijn bij het ministerie van LNV de volgende zaken aan te willen kaarten:

-Het ontbreken van een leidraad voor gezelschapsdieren, hobbydieren, dieren in asielen en pensions en gehouden dieren in natuurgebieden.

(Met de problemen die zich voordeden bij de vuurwerkcramp in Enschede in gedachten; dierenambulances kregen geen toegang tot het rampgebied en in praktijk bleek dat de eigenaren van bijvoorbeeld gezelschapsdieren veelal niet in staat waren om hun eigen dieren te redden/te vervoeren en te verzorgen/ voor opvang te zorgen.)

En zoja, zou hij zich willen hard maken voor een regeling waarin specifiek tevens de volgende zaken worden geregeld: redding van alle betreffende dieren, vervoer en tot slot tijdelijke dan wel permanente opvang?

Tevens willen wij verzoeken of de Gedeputeerde contact op wil nemen met de Veiligheidsregio Utrecht, zijnde 1 van de deelnemers van de projectgroep, om hetzelfde neer te leggen.

Het beleid is in ontwikkeling. De leidraad evacueren van vee is zeer recentelijk vastgesteld door de Bestuursraad van LNV, namelijk op 2 maart 2009. Van de dieren waarvoor een zorgplicht geldt, is de categorie vee het grootst, vandaar dat dit als eerst is opgepakt. Dit wordt verder uitwerkt, vooral in het Landelijk Operationeel Plan voor Evacuatie. Dit plan heeft meer status dan de leidraad. Tevens gaat men aan de slag met realistische planvorming voor andere dieren waarvoor de zorgplicht geldt. Realistisch in de zin dat evacuatie of redden van dieren nooit ten koste mag gaan voor evacuatie of redden van mensen en dat capaciteit voor vervoer en opvang schaars zal zijn. Tevens realistisch in de zin dat er een groot verschil is tussen diverse categorieën dieren. Er is natuurlijk een groot verschil tussen semi-wilde dieren (grote grazers) uit natuurgebieden en gezelschapsdieren (hond, poes, cavia). Voor deze laatste diercategorie, die samen met mensen wordt geacht te evacueren, valt veel te zeggen om hier iets voor te regelen bij transport en opvang van mensen.

Momenteel is er geen aanleiding voor de Provincie om bij het Rijk of de Veiligheidsregio deze thematiek aan te kaarten. Deze thematiek staat namelijk hoger op de agenda dan ooit en zowel LNV als de veiligheidsregio werken aan realistische planvorming voor deze complexe thematiek. In dit stadium is het verstandig de deskundige en verantwoordelijke organisaties hun werk te laten doen.